

הלכתא למשיחא בדרה היומי

מסכת חגיגה

תוכן

- 1.....הלכתא למשיחא
- א. צדדין אסורין ... כל דבהדי גבה כגבה דמי 1.....
- ב. מביאין שלמים ועולות וסומכין עליהם 1.....
- ג. חלה להיות בשבת שיום טובה אחר השבת 2.....
- ד. בהספד ובתענית ... מניין לעצרת שיש לה תשלומין כל שבעה 2.....
- א. פז"ר קש"ב 3.....
- 5.....הלכתא למשיחא
- ב. טעון לינה ... דכתיב ופנית בבקר והלכת לאהליך 5.....
- ג. מצוה למימני יומי ... ומצוה למימני שבועי 7.....

דף יז.

הלכתא למשיחא

א. צדדין אסורין ... כל דבהדי גבה כגבה דמי

נתבאר לעיל דף טז: שבקרבנות שנאמר בהם מצות סמיכה, צריך¹ הסומך לסמוך בכל כחו בשתי ידיו², והסמיכה צריך שתהיה על ראש הבהמה, שנאמר (ויקרא א פסוק ד) וְסָמַךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁ הָעֶלֶה לֹא עַל הַצֹּאֵר וְלֹא עַל הַצַּדִּי, ולא יהיה דבר הוציץ בין ידיו ובין הבהמה.

ב. מביאין שלמים ועולות וסומכין עליהם

¹ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ג הלכה יג

² כגמ' מנחות צג: דאמר קרא וסמך אהרן את שתי ידו כתיב ידו וכתוב שתי זה בנה אב כל מקום שנאמר ידו הרי כאן שתיים עד שיפרט לך הכתוב אחת. ובתרגום יונתן ויקרא א' ד' א"י ביד ימינו ושם אחרי ט"ז כ"א א"י גבי יוה"כ ידו הימנית על השמאלית ושם גם שם כונתו כך וגיסי ר"א ברלין ג"י העירני דדוקא גבי יוה"כ דכתיב שתי ידיו כתב כן אבל גבי עולה ס"ל דדוקא ימנית וע"י מנחות צ"ג ב' וע"י יומא ל"ו א' תו"י ד"ה ובלבד בשם תו"כ וי"ל וע"י תוספתא מנחות פ"י ה"ג לא ידיו זו ע"ג זו. קרית מלך שם

הלכתא למשיחא בדרה היומי

מסכת חגיגה

כבר נתבאר לעיל דף ז. שעולת ראייה³ ושלמי חגיגה דוחין את יום טוב. ואף על פי שאין מקריבין ביום טוב נדרים ונדבות, מקריבין עולת ראייה, ושלמי חגיגה, ושלמי שמחה, שאין אלו נדרים ונדבות אלא חובות⁴.

כשמקריב המקריב עולת ראייתו, ושלמי חגיגתו ושמחתו ביום טוב, סומך עליהן בכל כחו כדרך שעושה בשאר הימים, ואף על פי שסמיכה אינה מעכבת לא גזרו עליה משום שבות.

ג. חלה להיות בשבת שיום טוב אחר השבת

עולת ראייה⁵ ושלמי חגיגה אינן דוחין לא את השבת⁶ ולא את הטומאה, לפי שאין להן זמן קבוע כקרבנות הצבור, שאם אינו חוגג היום חוגג למחר⁷.

ד. בהספד ובתענית ... מניין לעצרת שיש לה תשלומין כל שבעה

כשם שבפסח וסוכות מי שלא חג⁸ כלומר שלא הקריב ביום טוב הראשון עולת ראייתו ושלמי חגיגתו או שמחתו⁹, הרי זה מקריבין בשאר ימות הרגל כמו שנתבאר לעיל דף ט. כך מי שלא חג ביום חג השבועות חוגג כל שבעה, ויש לו תשלומין כל ששת ימים שלאחר חג השבועות, ודבר זה מפי השמועה נאמר שחג השבועות כחג המצות לתשלומין.

³ רמב"ם שם פרק א הלכה ח – ט

⁴ צ"ע דכיון שכלל כאן גם שלמי שמחה הרי הרמב"ם פסק סוף פ"ג דא"צ זביחה בשעת שמחה וא"כ היה יכול לעשות אתמול ואיך יליף מחגיגה. ועל כרחק צ"ל כסברת הלח"מ דבאמת הוי גזירת הכתוב רק דיהיב טעמא לקרא. ועל כרחק לא סבר ג"כ כרש"י בביצה הנ"ל (ט ב) שפ"י דמשו"ה שתי לחם אין דוחין יום טוב הואיל ויכול לעשות מאתמול משא"כ בחגיגה. ולרמב"ם הרי שלמי שמחה ג"כ יכול לעשות מאתמול ואפ"ה דחי. ועל כרחק צ"ל הרמב"ם סבר דלא ילפינן מהנך דהוי גזה"כ וק"ל. גם י"ל הרמב"ם סבר אפשר דאף חגיגה יכול לשחוט מאתמול וא"כ שפיר קרא קאי גם אשמחה וק"ל. פתח הבית שם.

⁵ רמב"ם שם הלכה ח ט

⁶ העניין כן הוא דכיון דעיקר חובתם הוא ביום טוב וכשיצא יום טוב נסתלק חובתם מקרי לגבי יום טוב זמנם קבוע ודוחין יום טוב, משא"כ גבי שבת דגם לאחר שבת לא נסתלק החוב ממילא דלגבי שבת לא מקרי זמנו קבוע שידחנו, וזהו שדקדק הרמב"ם לומר שאין אלו וכו' אלא חובות כלומר חובות דיו"ט ולאחר יום טוב נסתלק החובה ממילא דלגבי יום טוב הוי זמנם קבוע. ערוך השולחן העתיד הלכות חגיגה סימן קצו סעיף טו

⁷ ועיין בלח"מ ובאחרונים על הרמב"ם שם שהקשו דבגמ' משמשע דילפי' מוחגותם ועוד הקשו שבגמ' משמשע דחשיב קבוע לו זמן ועיי"ש מה שתי' ואכמ"ל.

⁸ רמב"ם שם הלכה ז

⁹ לחם משנה שם

הלכתא למשיחא בדרה היומי

מסכת חגיגה

הלכה למעשה

י"א¹⁰ שכשם שיש לקרבנות חג השבועות¹¹ תשלומים כל שבעה, שהרי מי שלא חג בקרבן חגיגה ביום חג השבועות חוגג כל שבעה ויש לו תשלומין כל ששת ימים שלאחר חג השבועות, כך גם השוכח לברך "שהחיינו" בשבועות, יש לו תשלומין שבעה ימים. וי"א¹² שאין לחבר בין הדינים ואם לא בירך זמן ביו"ט שוב אין לו תקנה.

יש מקומות¹³ נוהגין שלא ליפול נפילת אפים לומר תחנון, כל הששה ימים שאחר שבועות מפני שהקרבנות של חג השבועות היה להם תשלומין כל ז'. וכן המנהג בכל ערי ישראל¹⁴.

י"א¹⁵ שאף מצות הקבלת פני רבו בחג השבועות יש לו תשלומין שבעה.

אסור¹⁶ להתענות במוצאי חג השבועות. מפני שכשחל עצרת בשבת היה יום זביחת הקרבנות אחר השבת, והוא כעין יום טוב¹⁷.

א. פז"ר קש"ב

כבר התבאר במסכת פסחים דף מח. "תַּגְן חֶלֶק לְשִׁבְעָה וְגַם לְשִׁמוּנָה (קהלת יא ב) ר' יהושע אומר שבעה אלו שבעה ימי הפסח, שמנה אלו שמנה ימי החג¹⁸. וכבר נתבאר במסכת יומא דף ג. וראש השנה דף ד: ששונה הוא היחס של שמיני עצרת לחג הסוכות מיהסו של שביעי של פסח לחג הפסח. שמיני של חג הוא רגל בפני עצמו, מה שאין כן שביעי של פסח, המשמש המשך לחג המצות כולו.

היחס העצמאי של השמיני מתבטא בששה דינים, חלקן נוהגים רק בזמן שבית המקדש היה קיים וחלקם נוהגים אף בזמן הזה. ונתנו להם סימן –

¹⁰ חק יעקב תעג ס"ק א

¹¹ אולם זה אינו אלא בעולת ראייה ושלמי חגיגה אך שלמי שמחה עיין שו"ת התם סופר חלק ז סימן כח א שהביא ודן בשיטות הראשונים בענין ונ"מ אם בזמן הזה יש חובת שמחה בשבעת ימים אלו.

¹² שער הציון סימן תעג ס"ק ה כתב על החק יעקב "ולעניות דעתי לא נהירא כלל, דבודאי אם יעשה הזמן לרגל יעבור על כל תוסף, ואיך יברך שהחיינו על זה הזמן, וגם באליה רבה סימן תצ"ד מקשה עליו, עיין שם, וגם בפרי מגדים כתב דלמעשה אין לנהוג כן".

¹³ משנה ברורה סימן קלא ס"ק לו

¹⁴ מועדים וזמנים ח"ד סי' ש"ז.

¹⁵ מועדים וזמנים שם.

¹⁶ שו"ע ונו"כ או"ח תצד ג

¹⁷ ואף על פי שבזמן הבית כשחל בשבת היה מותר מפני הצדוקים, כמבואר בגמ' כאן, בזמן הזה אין חוששים לצדוקים, לפי שאינם מצויים בינינו, ונוהגים איסור לעולם בין כשחל בשבת בין כשחל בשאר ימות השבוע. מג"א תכ"ח ה ועיין מהצית השקל שם שצ"ח ללבוש סי' תצד

¹⁸ עירובין מ:

הַלְכָתָא לְמִשְׁיחָא בְדֵף הַיּוֹמִי

מסכת חגיגה

פז"ר קש"ב. פיים לעצמו, זמן לעצמו, רגל לעצמו, קרבן לעצמו, שיר לעצמו, ברכה לעצמו.

פיים בפני עצמו¹⁹ – כלומר שכל ז' ימי החג אין הכהנים מפייסין כלומר אין מטילין גורלות מי יקריב, אלא כהן שהקריב היום אינו מקריב למחר כי חלק כחלק יקריבו, ובשמיני של חג מפייסין ופעמים עולה הגורל למי שהקריב אתמול.

זמן בפני עצמו – אומרים בו זמן, כלומר ברכת שהחיינו בקידוש והנשים בהדלקת הנרות, בשונה משביעי של פסח שאין מברכים בו שהחיינו²⁰.

רגל בפני עצמו – שני פירושים נאמרו בראשונים. ו"א²¹ רגל בפני עצמו לענין תפלה וברכת המזון שאין ממשיכים להזכיר את חג הסוכות כלל רק יש לו שם בפני עצמו ואומר²² "את יום שמיני חג²³ עצרת²⁴ הזה". וי"מ²⁵ לענין אבלות "שלשים". שהקובר את מתו בתוך שבעה ימים קודם לרגל, אין הרגל מבטל אלא שבעה. שבעת ימי החג עצמם, הרי עוד שבעה. ושמיני עצרת מבטל עוד שבעה מהשלושים, ועלולו בחשבון האבילות כ"א יום, ואין צריך להשלים אחר הרגל לשלשים יום אלא ט' ימים נמצא ששמיני של חג עולה כשבעת ימי החג.

קרבן בפני עצמו – פי' שאין קרבן של יום השמיני הולך על סדר שאר הימים כי בשאר הימים מתמעטין והולכין, יום ראשון מקריב י"ג יום שני י"ב יום שלישי י"א, וכן כלם בכל יום ויום מתמעטין והולכין, ולפי סדר זה היה לנו להקריב ביום שמיני ששה פרים ואין מקריבים אלא אחד, ועוד כי בכל שבעה מקריבין אלים שנים וי"ד כבשים, ויום שמיני אין מקריבין רק פר א' איל א' וז' כבשים.

¹⁹ כל זה מבואר באורחות חיים חלק א דין שמיני עצרת אות מד, וכ"כ הוא עצמו בכל בו נג

²⁰ כמבואר בשו"ע ונו"כ תרסח א

²¹ שיטת רש"י וכ"כ בר"ה ד:

²² ברמ"א שם כתב לא לומר "חג" והקשו עליו האחרונים ובמהרש"ל ומ"ז כתבו שיש לומר "שמיני עצרת החג הזה" שהוא עצרת של חג הסוכות. אך הגר"א כתב בנוסח השו"ע וכן פסק במ"ב.

²³ ועיין במהרי"ל מנהגים הלכות חג הסוכות אות ה נשאל למהר"י סג"ל מפני מה אומר בשמיני עצרת ביום שמיני חג העצרת הזה יאמר חג שמיני ודיו. והשיב דבכל המצות מברכין על המצוה כגון חג המצות חג השבועות חג הסוכות, ואי אמר הכי שמיני לחוד לא נדע מאיזה שמיני היא, לכן אומר נמי העצרת. ואי אומר העצרת לחוד ה"א שבועות הוא דנמי מתקרי עצרת דשבועותיכם מתרגמינן בעצרותיכון לכך אומר שמיני. ושוב מצאתי וז"ל אם בא לומר חג יאמר את יום שמיני חג העצרת הזה דאז משמע שהוא טפל לחג ולא חג בפני עצמו, כדאמרינן בריש יומא מי איכא מידי דעיקר רגל לא בעי פרישה טפל דידיה בעי פרישה ואפילו למ"ד שמיני רגל בפני עצמו הוא ה"מ לענין פז"ר קש"ב אבל לענין תשלומין תשלומי ראשון הוא. הילכך האומר את יום שמיני עצרת הזה טעות הוא בידו שמשמע שהוא חג בפני עצמו כשאר חגים, עכ"ל.

²⁴ בראשונים הלשון חג העצרת וכן הלשון בשו"ע אולם עיין בב"י כתב עצרת ללא ה' וכן בב"י וכ"כ פמ"ג במשב"ז ס"ק א וכן פסק במ"ב שם ס"ק ג.

²⁵ ולפי שיטתם דין אמרית נוסח אחר בתפילה מרומז בברכה בפני עצמו כמבואר בבית יוסף תרסח וז"ל "ברכה בפני עצמו, ופירשו התוספות (מת. ד"ה רגל) והרא"ש (סי' ה) דברכה בפני עצמו היינו שבתפלה ובברכת המזון אומרים את יום שמיני חג עצרת הזה וכן פירש גם כן רש"י אהא דאמרינן התם (מו:): שמיני ספק שביעי שביעי לסוכה ושמיני לברכה".

הלכתא למשיחא בדרה היומי

מסכת חגיגה

שיריה בפני עצמה – ו"א שהשיר שהלויים היו אומרים בבית המקדש על הדוכן. בכל ימות החג היו אומרים מזמורי תהלים²⁶ המדברים "על עסקי מתנות עניים מפני שזמן אסיפה הוא ועת ליתן לקט שכחה ופאה ומעשרות שישמעו ויפרשו בעין יפה". בשמיני עצרת השיר הוא לא מסדר שירי החג, אלא שיר לעצמו. השיר הוא "למנצח על השמינית". בכל ימי החג לא היו אומרים שיר שלם, אלא חציו היום וחציו למחר, ובשמיני עצרת אמרו שיר שלם. ומשום כך ה – "פרושים" בארץ ישראל, הנוהגים כמנהג הגר"א ואומרים בכל יום טוב השיר של יום טוב במקום השיר של יום, אומרים בשמיני עצרת "למנצח על השמינית".

ו"א²⁷ שפי' לגבי שמיני עצרת שחל להיות בשבת שאין שירו נדחה, שאם חלה שבת ביום אחד מז' ימי החג נדחה שירת היום ויאמרו "מזמור שיר ליום השבת", אבל אם יבא ביום שמיני של חג אין שירת שמיני נדחית מפני יום השבת אבל אומרים למנצח על השמינית.

ברכה בפני עצמה – ו"א²⁸ שביום שמיני של חג מברכין את המלך כמו שכתוב ביום השמיני שלח את העם ויברכו את המלך. ו"א²⁹ שפי' שמזכירין בתפילה וברכת המזון הזכרה בפני עצמו כמו שנתבאר לעיל.

יש המסתפקים לומר³⁰ שמכיון שהוא רגל בפני עצמו חייב להקביל פניו רבו שוב, על אף שכבר הקביל פניו בסוכות.

הלכתא למשיחא

ב. טעון לינה ... דכתיב ופנית בבקר והלכת לאהלך

²⁶ המזמורים מסומנים בגמרא: "הומבה"י" ("הבו לד"), "ולרשע אמר", "מי יקום לי", "בינו בווערים", "הסירותי", "ימוטו".

²⁷ ארחות חיים שם וכל בו שם. ודלא כמש"כ בשו"ת פנים מאירות חלק א סימן סג כתב "ראיתי בקצת מקומות שנוהגין לומר בשמיני עצרת לאחר התפילה למנצח על השמינית והוא ע"פ התוספ' בסוכה דף מ"ו ע"א ד"ה שיר שכתבו שמשמע במסכ' סופרי' שהיו אומרי' בבית הכנסת מזמור וכן משמ' בירושלמי ופעם אחת חל שמיני עצרת בשבת ואמרתי דראוי לדהות שיר זה ויש לומר שיר של שבת וראוי דאמרינן בהחליל דף נ"ה בשיר של ח"ה דסוכו' דאם חל שבת באחד ימוטו ידהה אלמא דחינן שיר דיומא בשביל שיר של שבת שהוא תדיר ואין לומר שיאמרו שניהן דא"כ אמאי ימוטו ידהה ולמה לא אמרו שיר של שניהם אלא ע"כ משום מירחא דציבור' לא רצו לאומרם." ואולי לא היה מצוי ארחות חיים וכל בו תחת ידו

²⁸ רש"י לשיטתו הנ"ל שרגל בפני עצמו הוא לענין הזכרת היום

²⁹ לשיטות שקבל בפני עצמו הוא לענין אבילות.

³⁰ שו"ת שיה יצחק סימן שיט. ודייק מפירוש חו"ל על פז"ר קש"ב רגל, ולא אמרו ג"כ שהוא רומז על רבו לקבל פני רבו, נראה לכאורה דא"צ, ויצא במה שקיבל פניו בימי הסוכות. אמנם ממתבע תפילת מוסף, "ואין אנו יכולים לעלות וליראות ולהשתחות לפניך", הרי דבו חיוב עליית הרגל, ועיין במס' חגיגה וברמב"ם ה' חגיגה, והנוב"י כותב במה"ת שחיוב קבלת רבו הוא מטעם פני שכינה, ולפי"ז גם בשמ"ע מהחוייב לקבל פני רבו עוה"פ, ויש לעיין בזה". אך לכאורה אין ראיה כלל מנוסח התפילה דאדרבא ממהרי"ל במנהגים הנ"ל משמע שרק לענין פז"ר קש"ב הוא בפני עצמו ולשאר דברים מפל לחג ועיין שו"ת דברי יציב חלק אורח חיים סימן רכח שכתב לפרש כך לולי דברי הראשונים והביא שראה כן להגרי"ע בגליוני הש"ס בר"ה שם.

הַרְנָתָא לְמִשְׁיחָא בְדֵף הַיּוֹמִי

מסכת חגיגה

כל המביא³¹ קרבן אפי' המתנדב עצים או לבונה והמביא בכורים צריך ללון שם באותו יום בירושלים בתוך החומה, כיצד³² הביא קרבנו למקדש, או הביא בכוריו למקדש, וקרא והקריב שלמיו, לא יצא באותו היום מירושלים לחזור למקומו אלא ילין שם ויחזור למחר³³ לעירו, שנאמר (דברים דברים טז פסוק ז) וּפְנִיתָ בַבֶּקֶר וְהִלַכְתָּ לְאַהֲלֵיךָ, כל פונות שאתה פונה מן המקדש לכשתבוא לו לא יהיו אלא בבקר. ומטעם זה ביתו של הכהן גדול בירושלים ואינו זו משם שהרי טעון לינה מחמת הקרבת החביתין בכל יום³⁴.

וי"א דכשבא לרגל צריך ללון שם כל שבעת ימי הרגל, ורק ביום שאחר הרגל יכול לחזור³⁵.

גם המביא תשלומין של ראייה וחגיגה בז' ימים שאחר החג צריך לינה³⁶.

וכבר התבאר במסכת פסחים דף צה. שפסח שני אין טעון לינה³⁷. וי"א³⁸ שאף פסח שני טעון לינה.

³¹ כמבואר בגמ' סוכה דף מז: ובתוס' שם ד"ה לינה

³² רמב"ם הלכות ביכורים פרק ג הלכה יד

³³ אפשר שאחר עמוד השחר של מחר כבר רשאי לחזור כי לא בכל הדברים תקנו להמתין עד הנץ דרך אמונה שם צה

³⁴ מנ"ח מצוה קלו ז, קעא ח

³⁵ תוספות ד"ה לינה סוכה מז. "ואתיא היקישא לאשמועינן דאסור לצאת מירושלים כל ז' ימי החג שכל הרגל חשוב בקר אחד כחג המצות וניהא נמי הא דקאמר"י הכא שכשם ששבעת ימי החג טעון לינה". אולם דעת תוס' ד"ה טעון לינה פסחים צה: שאינו טעון אלא יום אחד. וע"כ כן הוא דאי לינה כל ז' אם כן מאי קאמר שמיני רגל בפני עצמו לגבי לינה הלא כל שאר ימים שלפניו נמי טעונין לינה אלא ודאי יום ראשון ושמיני טעונין לינה ולא יותר וכן משמע בסיפרי בפרשת כל הבכור והלכת לאהליך מלמד שטעונין לינה פי' כל ג' רגלים מנין לרבות עופות ומנחות יין ולבונה ועצים ת"ל ופנית בבקר כל פנות שאתה פונה לא יהא אלא מבקר ואילך ר' יהודה אומר יכול יהא [פסח קמן טעון לינה ת"ל ועשית פסח כו' וחכמים אומרים הרי הם כעצים וכלבונה שטעונים לינה משמע שאינו טעון לינה אלא אותן] לילה בלבד שאחר הבאת קרבנו ומרבי ליה כמו לינה דרגלים אלמא יום אחד הוא ותו לא.

³⁶ תוס' סוכה שם וז"ל "דמי שלא הביא חגיגה יום ראשון והביא באחד הימים צריך ללון לילה שאחריו" ועיין תוספות פסחים שם "וא"ת דהכא ממעט פסח [קמן] מלינה ומי גרע ממביא קרבנו בימות החול דטעון לינה יום א' ושמא כיון דתשלומין דראשון הוא לא בעי לינה אפילו יום אחד", ועיין דרך אמונה ביאור ההלכה שם שדייק מזה שה"ה כל שהוא תשלומין לראשון כגון מי שלא חג בראשון, וצע"ג, ואפשר שנחלקו בזה בעלי התו' כשם שנחלקו בלינת הרגל.

³⁷ ועיין רמב"ן בספר הלכות (סוכה מ"ח ע"א ד"ה אלא כך) שסובר ר"י דבכל קרבנות אין טעון לינה כלל, ופליג על דרשא דופנית בבוקר כו'. ויתכן לומר דדוקא בכל הקרבנות שהם נקטרים או נאכלים כל הלילה בעי שיהא הבעלים בלינה בירושלים, אבל פסח שני, דלמ"ד דפסח ראשון אינו נאכל אלא עד הצות ה"ה פסח שני אינו נאכל רק עד הצות, ותו על כרחין בעי לאקטורי את האימורים שלו קודם הצות, דכל זמן דלא מקטרי אימורים לא מתאכיל בשר אף בקדשים קלים, לכן לא בעי לינה. אור שמח הלכות קרבן פסח פרק י הלכה טו ועיין דרך אמונה ביאור ההלכה שם שדייק "ומדברי רבנו כאן נראה דפסק דגם פסח שני טעון לינה דהא סתם כל פונות כו' ולא הוציא פסח שני מן הכלל".

³⁸ הרמב"ם לא חילק וכך דייק בדרך אמונה שם, ועיין בתר המלך שם "וני"ל לומר כן דהנה תוס' מקשים שם וא"ת למאן דאמר דאין טעון לינה מי גרע ממביא קרבנו בימות החול דטעון לינה יום אחד ושמא כיון דתשלומין דראשון הוא לא בעי לינה אפילו יום אחד עכ"ל נמצא דכל עיקר הפלוגתא הוא רק אי נימא תשלומין דראשון

הַלְכַתָּא לְמִשְׁיַחַא בְּדַף הַיּוֹמִי

מסכת חגיגה

דף יז:

ג. מצוה למימני יומי ... ומצוה למימני שבועי

כבר התבאר במסכת ראש השנה דף ה. שמצות עשה³⁹ מן התורה שיספור כל אחד מישראל שבעה שבועות ימים, מיום הבאת קרבן העומר, שנאמר (ויקרא כג פסוק טו) וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמִּתְחַלֵּת הַשָּׁבֹת מִיּוֹם הַבִּיאָכֶם אֶת עֹמֶר הַתְּנוּפֵה שֶׁבַע שָׁבֹתוֹת תְּמַיְמַת תִּהְיֶינָה, ואומר (דברים טז פסוק ט) שֶׁבַע שָׁבֹעַת תִּסְפֹּר לָךְ.

מן התורה צריך למנות הימים וגם השבועות, שנאמר (ויקרא שם פסוק טז) תִּסְפְּרוּ תְּמַשִּׁים יוֹם, כלומר עד חמשים ואומר (דברים שם) שֶׁבַע שָׁבֹעַת תִּסְפֹּר לָךְ, כיצד יספור שניהם, כשמגיע לשבעה ימים, יאמר – הַיּוֹם שֶׁבַע שָׁבֹעַת יָמִים שָׁהֶם שָׁבֹעַ אֶחָד, וכשמגיע ליום ארבעה עשר יאמר – הַיּוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם שָׁהֶם שְׁנַי שָׁבֹעַת, וכן בשאר כל סוף שבוע ושבוע, ואם לא עשה כן לא יצא ידי חובתו מן התורה.

אבל בימים שבין כל שבוע ושבוע, כלומר מיום ח' עד יום י"ג ועד בכלל, ומיום ט"ו עד יום עשרים, וכן הימים שבין שאר השבועות, יש אומרים שאין צריך למנות בהן השבועות אלא הימים בלבד. כגון ביום ח' יאמר – הַיּוֹם שְ�מוֹנֶה יָמִים, ואין צריך לומר שהם שבוע אחד ויום אחד.

ויש אומרים להיפוך ביום ח' יאמר – הַיּוֹם שָׁבֹעַ אֶחָד וְיוֹם אֶחָד וּבְיוֹם ט"ו יאמר – הַיּוֹם שְׁנַי שָׁבֹעַת וְיוֹם אֶחָד.

ויש אומרים שצריך לומר בהם סכום הימים והשבועות כגון ביום ח' יאמר – הַיּוֹם שְ�מוֹנֶה יָמִים שָׁהֶם שָׁבֹעַ אֶחָד וְיוֹם אֶחָד, וכן בשאר כל הימים צריך לומר סכום כל הימים והשבועות ומנין הימים העודפים על השבוע, וכן נתפשט המנהג בכל תפוצות ישראל ואין לשנות.

אם טעה ומנה באחת מב' הספירות (הראשונות) בימים שבאמצע השבועות, אין צריך לחזור ולספור בזמן הזה שהספירה מדברי סופרים⁴⁰, ואף בימים שהם סופי השבועות כגון יום ז' וי"ד

וכיון דרבינו פוסק שם בפ"ה מהל' ק"פ הל' א' שחיתת פסח זה מצות עשה בפני עצמה שאין לה תשלומין דראשון ורגל בפני עצמו הוא וא"כ הוא דמי לשאר קרבנות דודאי טעון ליגה.

³⁹ כל זה לשון שולחן ערוך הרב אורח חיים סימן תפ"ט סעיף א ה' – ו

⁴⁰ דעת הרמב"ם והחינוך שהוא נוהג מן התורה גם עתה, אכן דעת הטור ושו"ע וכמה פוסקים שאינה בזה"ז אלא זכר למקדש שהקריבו עומר וכן הוא סוגית הפוסקים בסימן זה אכן באמת הרמב"ם ג"כ לאו יחידאה הוא בדעתו שגם דעת רבינו ישעיה כן הוא עיין בשב"ל ריש סימן רל"ד וכן הוא ג"כ דעת ר' בנימין שם עיין שם בסוף הסימן וכן הוא ג"כ דעת ר' אבי"ה הובא באו"ז סי' שכ"ט ומשמע שם דגם האו"ז מודה ליה בדינו ע"ש. וכן מדברי רב יהודאי ורב עמרם ורי"ן גיאות שהסכים לדבריהם והובא בעיטור שאם לא מנה מבערב שהפסיד המקפידין אנו על תמימות משמע לכאורה שהוא מן התורה ולא ליזכר בעלמא מדדחי העיטור לדבריהם מטעם דספירת העומר לדין ליתא מדאורייתא דהשתא ליכא לא הבאה ולא קרבן וליכא לדקדוקי בתמימות משמע דלדידהו הוי דאורייתא. ביאור הלכה סימן תפ"ט סעיף א ד"ה לספור

הלכתא למשיחא בדרה היומי

מסכת חגיגה

וכיוצא בהם, אם טעה ולא מנה אלא הימים בלבד ולא הזכיר השבועות כלל, יש אומרים שאין צריך לחזור ולספור בזמן הזה שהספירה אינה אלא זכר, וכיון שספר הימים יצא.

אבל אם ספר שבועות בלבד כגון שאמר היום שבוע אחד או שני שבועות ולא הזכיר מנין הימים, צריך לחזור⁴¹ ולספור לפי שעיקר הספירה הוא מנין הימים שבמנין הימים בלבד יכולין לספור כל המ"ט יום, אבל במנין השבועות בלבד בלא הזכרת שום מנין ימים, אי אפשר לספור אלא הימים שהם סופי השבועות.

ויש אומרים שאף אם מנה הימים לבד צריך לחזור ולספור שכל מה שתקנו חכמים תקנו כעין של תורה, ויש לחוש לדבריהם לחזור ולספור בלא ברכה.

---

⁴¹ וכ"כ מ"ב ס"ק ז